

IŞIK BAHÇELERİ

Amin Maalouf 1949'da Lübnan'da doğdu. Ekonomi ve toplumbilim okuduktan sonra gazeteciliğe başladı; 1976'dan beri Paris'te yaşıyor. Çeşitli yayın organlarında yöneticilik ve köşe yazarlığı yapmış olan Maalouf, bugün vaktinin çoğunu kitap yazmaya ayırmaktadır.

Çok iyi bildiği Asya ve Akdeniz çevresi kültürlerinin söylencelelerini yapıtlarında başarıyla işleyen Maalouf, ilk kitabı *Les Croisades vues par les Arabes* (1983, *Arapların Gözüyle Haçlı Seferleri*, YKY) ile tanındı ve bu kitabın çevrildiği dillerde de büyük bir başarı kazandı. 1986'da yayımlanan ve aynı yıl Fransız-Arap Dostluk Ödülü'nü kazanan ikinci kitabı (ilk romanı) *Léon l'Africain* (*Afrikalı Leo*, YKY) ise bugün bir "klasik" kabul edilmektedir.

Maalouf'un 1988'de yayımlanan ikinci romanı *Samarcande* da (*Semerkant*, YKY) coşkuyla karşılandı ve pek çok dile çevrildi. *Les Jardins de Lumière* (1991, *Işık Bahçeleri*, YKY) ve *Le 1er Siècle après Béatrice* (1992, *Beatrice'ten Sonra Birinci Yüzyıl*, YKY) adlı romanlarının ardından, 1993'te yayımlanan romanı *Le Rocher de Tanios* (*Tanios Kayası*, YKY) ile Goncourt Ödülü'nü kazanan yazarın, *Les Echelles du Levant* (*Doğu'nun Limanları*, YKY) adlı romanı 1996'da, *Les Identités Meurtrières* (*Ölümcül Kimlikler*, YKY) adlı deneme kitabı 1998'de çıktı. Maalouf 2000'de *Le Périple de Baldassare*'ı yayımladı (*Yüziüncü Ad - "Baldassare'nin Yolculuğu"*, YKY). Finlandiyalı müzisyen Kaija Saariaho'nun bestelediği opera için yazdığı *Uzaktan Aşk* (2002, YKY) Maalouf'un ilk librettosudur. 2004'te *Origines* (*Yolların Başlangıcı*, YKY) adlı romanı, 2006'da ikinci librettosu *Adriana Mater* (YKY) 2009'da ise ikinci deneme kitabı *Le dérèglement du monde* (*Çivisi Çıkış Dün-ya*, YKY) yayımlanmıştır. Amin Maalouf 2011 yılında Académie Française'e seçilmiştir.

Saadet Özen 1972'de İstanbul'da doğdu. Notre Dame de Sion Fransız Kız Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü'nü bitirdi. Bir süre turist rehberliği yaptı, ardından uzun süre Can Yayınları'nın Fransızca editörlüğünü yürüttü. Aralarında José Saramago, Yves Simon, Romain Gary, Fernando Pessoa, Paulo Coelho'nun bulunduğu çeşitli yazarların kitaplarını Türkçe'ye çevirdi.

*Amin Maalouf'un
YKY'deki kitapları:*

- Afrikalı Leo (1993)
Semerkant (1993)
Tanios Kayası (1995)
Doğu'nun Limanları (1996)
Ölümcül Kimlikler (2000)
Yüzüncü Ad - "Baldassare'nin Yolculuğu" (2000)
Uzaktan Aşk (2002)
Işık Bahçeleri (2004)
Yolların Başlangıcı (2004)
Béatrice'ten Sonra Birinci Yüzyıl (2004)
Adriana Mater (2006)
Arapların Gözünden Haçlı Seferleri (2006)
Çivisi Çıkmış Dünya (2009)
Doğu'dan Uzakta (2012)

AMIN MAALOUF

Işık Bahçeleri

Roman

Çeviren
Saadet Özen

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 2045
Edebiyat - 606

İşık Bahçeleri / Amin Maalouf
Özgün adı: Les Jardins de Lumière
Çeviren: Saadet Özen

Kitap editörü: Orçun Türkay
Düzeltilti: Korkut Tankuter

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Mas Matbaacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Hamidiye Mah. Soğuksu Cad. No: 3 Kağıthane-İstanbul
Telefon: (0 212) 294 10 00 e-posta: info@masmat.com.tr
Sertifika No: 12055

1-5. baskılar: Telos Yayınları, 1997-2001
YKY'de 1. baskı: İstanbul, Nisan 2004
(1-3. baskılar Esin Talu-Çelikkın'ın çevirisiyle)
16. baskı: İstanbul, Ocak 2016
ISBN 978-975-08-1195-1

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2012
Sertifika No: 12334
© 1991 by Editions J.C. Lattés

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 142 Odakule İş Merkezi Kat: 3 Beyoğlu 34430 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İÇİNDEKİLER

Giriş • 9

Birinci Bölüm: Ak-Giysililerin Hurma Bahçesi • 23

İkinci Bölüm: Dicle'den İndus'a • 73

Üçüncü Bölüm: Krallarla Yan Yana • 129

Dördüncü Bölüm: Bilgenin Sürgünü • 181

Sonsöz • 237

Yapıcıların reddettiği taş, köşenin başı olacak.

TEVRAT; MEZMURLAR, 118: 22

Giriş

Dicle, akıntıyla inilen ya da yelkenliyle tırmanılan Nil'in tersine, tek yönlü bir nehirdir. Mezopotamya'da rüzgârlar, tıpkı sular gibi dağdan denize akar, asla karaların içine doğru esmez; bu yüzden giderken eşekler, katırlar mecburen kayıklara yük edilir ki, dönüşte, kupkuru yollarda, o yalpalayan ceviz kabuklarını köylere doğru çeksinler.

Hırçın Dicle, yeryüzüne çıktığı en kuzeyde kayaların arasından azgınca akar, üç beş Ermeni kayıkçıdan başka hiç kimse, gözünü köpüren deli sulara dikip de meydan okuyamaz. Yolcuların birbirine rastlamadığı, yan yana geçmediği, kimsenin kimseye ne bir söz söylediği, ne bir işaret ettiği tuhaf bir yoldur bu. İnsan işte bu yüzden, bir koruyucu meleği ya da kıyılarıdaki hurma ağaçlarından başka yoldaşı olmadan, suda yapayalnız ilerlediğini hissederek sarhoş gibi olur.

Sonra, Babil ülkesinin büyük şehri, Part krallarının yaşadığı Ktesifon şehrine varınca Dicle uslanır, halk korkmadan gelir yanına, artık sadece dev bir akarsu koludur. İnsanlarla malların balık istifi gibi içine doluştığı, ağız hizasına kadar suya gömülen, bazen topaç gibi dönse de batmayan, düz dipli, yuvarlak küfelerle kıydan kıyıya geçilebilir, tufan nehrini dize getiren, kaba saba, örgü sepetlerdir bunlar. Dicle burada öyle uslanır ki, yüzeyde çırpınan sarmaş dolaş uğursuz çiftler açıkça görülebilir: içi boşaltıldıktan sonra dikilip şişirilmiş hayvan derileri ve adeta bir ölüm kalım dansı yaparcasına onlara tutunmuş yüzücüler.

Mani'nin hikâyesi Hıristiyanlık çağının şafağında başlar, İsa'nın ölümünün üzerinden iki yüz yıl bile geçmemiştir henüz. Dicle'nin kıyılarında hâlâ bir yığın tanrı vardır. Kimi tufandan ve ilk İncillerden doğmuş, öbürlerini fatihler ya da tacirler getirmiştir. Ktesifon'da tek bir put belleyip sadece ona dua eden mümin azdır, çoğu hangi tapınakta şölen varsa oradadır. Ziyafetten nasiplenmek için Mitra'nın kurban törenine koşarlar; öğlen vakti İştâr'ın bahçelerinde, gölgelik bir köşe ararlar; gün biterken gelen kervanları da Nanai tapınağının etrafında gezinerek beklerler; çünkü seyyahlar geceleri bu Büyük Tanrıça'nın kanadına sığınır. Rahipler yolcuları karşılar, kokulu sular sunar, sonra koruyucuları olan tanrıçanın heykelinin önünde eğilmeye davet ederler onları. Uzaklardan gelenlerin Nanai'ye, daha aşına oldukları bir tanrıçanın adıyla yakardıkları olur, Yunanlar bazen Afrodit der ona, Persler Anahita, Mısırlılar İsis, Romalılar Venüs, Araplar Allat, hepsinin sütanasadır o, ve cömert memesi, sonsuz nehrin suladığı kıvıllı toprak gibi kokar.

Şehrin az ötesinde, Selekiler köprüsüne bakan bir tepede Nabu Tapınağı yükselir. Bilginin, yazılı şeylerin tanrısıdır o, gizli ve açık bilimlere hükmeder. Simgesi kalem, rahipleri hekimdir, müneccimdir, inananlar ayaklarının dibine en sevdiği sungular olan tablet, kitap ya da parşömenler bırakırlar. Babil'in şaşaalı zamanlarında hükümdarların adının başında bu tanrının adı söylenir, bu nedenle adları Nabunassar, Nabupolassar, Nabukadnezar olurdu. Bugün sadece okumuşlar gelir Nabu'nun tapınağına, halk saygıyla uzaktan geçmeyi yeğler; öbür tanrıların huzuruna giderken Nabu Tapınağı'nın sundurmasının önüne gelince adımlar sıklaştırılır, tapınağa doğru kaçmak, ürkek bakışlar atılır. Çünkü kâtiplerin tanrısı Nabu, aynı zamanda tanrıların kâtibidir, geçmiş ve gelecekteki olayları sonsuzluk kitabına kaydetmek onun görevidir. Bazı ihtiyarlar tapınağın kıvıllı duvarının yanından geçerken telaşla yüzlerini kapatır. Belki Nabu onların hâlâ bu dünyada olduğunu unutmuştur, hatırlatmanın ne âlemi var?

Okumuşlar çoğunluğun korkularına güler geçer. Bilgiyi güçten ya da zenginlikten, hatta mutluluktan üstün gören kişiler olarak, tanrılar içinde Nabu'yu üstün görmeye kıvanç du-

yarlar. Bu tanrıya adanmış olan çarşamba günü tapınağın etrafında toplanırlar. Müstensihler, tacirler ya da saray memurları, kıpır kıpır, küçük, konuşkan gruplar oluşturarak, âdet edindikleri şekilde gezinip dururlar. Kimileri ana yoldan, tapınağın etrafını dolaşıp kutsal balıkların yüzdüğü oval havuza doğru yürür. Kimileriye kurbanlık hayvanların barındırıldığı yere giden, daha gölgelik yan yolu tercih eder. Ceylanlar, kuzular, tavuskuşları ve keçi yavruları normalde bahçeye salınır; sadece birkaç boğayla iki kurt kapalı tutulur; ama törenden önceki gece tapınağın köleleri hem yollar boşalsın, hem de kaçak avlanma olmasın diye bütün hayvanları kapatır.

Çarşamba gezginleri arasında Pattig ilk bakışta dikkat çeker. Yeşil ipekten, Acem usulü, bilekte daralan bir şalvarın içindeki bacakları, diba gömleğin altında sallanan cılız kolları ve alacalı bulacalı kumaşlara sarılmış, ince silüetinin tepesine oturtulmuş, adeta bir dev heykelinden çalınmış gibi duran kafasıyla: kıvrır kıvrır, kahverengi, gür bir sakal, kabarık saçlar, alnında da saçlarını bastıran, üzerine sınıfının, yani savaşıçlıların işareti işlenmiş ince bir şayak bant. Aslında bu geçmişin bir kalıntısı sadece, çünkü Pattig artık ne savaşa gidiyor ne ava. Gözlerinde şiddetten eser kalmadı, dudakları da, sanki nicedir tutulmuş bir soru her an fırlayacakmış gibi, devamlı titriyor.

Henüz on sekizinde olmasına rağmen, en köklü Part sülâlelerinden birinin oğlu olan Pattig'in önünde herkes el pençe divan dururdu, bakışlarında bütün şaşaaasını söndüren o çocuksu saflık olmasaydı. Elâlemin karşısına geçip "Ben gerçeği arıyorum", diyen bir adama, insan bıyık altından gülmeden edebilir mi?

Pattig bu çarşamba, gruba biraz uzak duran, beyazlar giymiş bir adama da kelimesi kelimesine işte böyle söyledi. Adam oval havuza eğilmişti, elinde korumak istercesine topuzunu okşayıp durduğu, boğumlu, uzun bir asa vardı.

"Gerçeği arıyorsun ha", dedi adam büyük bir ciddiyetle. "Bunca sofuluğun bunca kâfirlikle yan yana olduğu bir çağda başka çare mi var!"

Genç Part, birden adama ısındı.

“Adım Pattig. Ekbatana’lıyım.”

“Ben de Sittay, Palmira’lıyım.”

“Hemşerilerin gibi giyinmemişsin.”

“Sen de sınıfının adamı gibi konuşmuyorsun.”

Sittay sözünü sinirli bir hareketle tamamladı. Pattig hiçbir şey fark etmeden devam etti:

“Palmira ha! Orada ‘bilinmeyen tanrının’ uğruna, heykelsiz bir tapınak diktikleri doğru mu?”

Öteki neden sonra, büyük bir bıkkınlıkla karşılık verdi:

“Öyle diyorlar.”

“Demek sen de hiç gitmedin oraya! Şehirden ayrılalı çok oldu herhalde.”

Palmiralı şöyle bir boğazını temizlemekle yetindi. Yüzü sertleşmişti, gecikmiş bir arkadaşını bekler gibi uzaklara bakıyordu, Pattig de daha fazla üstüne gitmedi. Hemen izin isteyip, göz ucuyla onu izlemeye devam ederek en yakın topluluğa katıldı.

Adının Sittay olduğunu söyleyen adam olduğu yerde, yalnız başına, esasıyla oynayıp duruyordu. İkram edilen bir kupa şarabı aldı, kokladı, dudaklarına götürecekmış gibi yaptı, ama Pattig, hizmetkâr arkasını döner dönmez içkiyi son damlasına dek bir ağacın dibine boşalttığını fark etti; şişe dizilmiş çekirge ızgarası verildiğinde de aynı şeyi yaptı: İlk başta reddetti, ısrar edilince bir şiş aldı, ama hemen elinden bırakıp topuğuyla vurduğu gibi yere gömdü, ardından havuza eğilip elini temizledi.

Bu manzaraya dalmış olan Pattig, söylenenleri dinlemez olmuştu, konuşanlar sonunda darılıp gitti. Pattig ancak genç bir rahibin sesiyle dalgınlığından sıyrılabilirdi, törenin başlayacağını haber veriyor, herkesi tapınağa çıkan büyük merdivene davet ediyordu. Bazılarının elinde hâlâ bir kupa ya da riton vardı, yürürken konuşmaya devam ediyorlardı. Ama az sonra adımlar hızlandı, törenin başını kaçırmayı kimse istemezdi.

Hele bugün. Bir dedikoduya göre Nabu önceki gece durduk yere huzursuzlaşmış, besbelli canı hareket etmek istemiş. Hatta şakaklarında, alnında, sakalında ter birikmiş, Büyük Rahip de diz çöküp, bu çarşamba gün batarken bir ayın alayı kuracağına söz vermiş. Geleneksel inanışa göre Nabu alaylarına

kendi yol gösterir; rahipler ellerini iyice yukarı uzatarak onu başlarının üstünde taşımakla yetinirler. Tanrı da dışarıdan fark edilmeyen müdahalelerle onlara kılavuzluk eder. Nabu bazen dans ettirir kendisini taşıyanları, bazen de inmek istediği yere kadar, dümdüz yürütür. En hafif hareketlerini bile, kafaları kazınmış kâhinler hemen bir kehanet addedip yorumlamaya girişirler; çünkü put hasattan, savaştan, salgın hastalıklardan bahseder, kimi zaman da şu veya bu insana sevinç ya da ölüm vaat eder.

Müminlerin gruplar halinde tapınağa girdiği, rahiplerinse ilahilere başladığı sırada Sittay, dışarıda bir başına, büyük merdivenle doğu kapısı arasındaki avluda bir aşağı bir yukarı yürüyordu.

Güneş Dicle'nin ötesinde bir kor parçasıydı şimdi. Meşaleciler sunağın etrafında yarım daire şeklinde dizilmişti, rahipler Nabu'nun heykelinin önünde buhurdanlıkları sallıyor, ilahiciler tekdüze bir nakkare sesi eşliğinde ilahi okuyordu:

*Nabu, Marduk'un oğlu, kulağımız sözlerinde!
Dört bir yandan geldik seni seyretmeye!
Soru sordüğümüzda, senden gelir cevap!
Sığınak aradığımızda sensin koruyan!
Sen bilensin, sen söyleyensin!
Kim senden daha layık ardından gidilmeye!
Kim senden daha layık hediyelerimize!
Nabu, Marduk'un oğlu, ey parlak yıldız!
Tanrılar katında büyüktür yerin.*

Nabu meşalelerin titrek ışığında gülümsedi, bakışlarıyla ona sığınan müminleri sarıp sarmalıyordu adeta. Ayaktaydı, sakalı bol bir gömleğin örttüğü göğsüne kadar iniyordu, yol yol çizgili ahşap tuniği giderek açılıyor, bir kaideye dönüşüyordu. Altı rahip, heykeli yerinden kaldırıp tahta bir sedyeye yerleştirdikten sonra, önce omuz hizasına ve nihayet başlarından yukarıya çıkardılar. Alay kurulurken Tanrı havalanacakmış gibi, her adımda biraz yükseliyordu. Taşıyanlara pek hafif geliyordu, gergin eller belli belirsiz değişiyordu heykele, Nabu coş-

kulu ıgıllıklar atan kalabalığın üzerinde kanatlanmıştı adeta. Taşıyıcılar oldukları yerde döndü, sonra daha büyük bir daire çizerek çıkışa yöneldi. Müminler çekilip yol verdiler.

Tören alayı şimdi dışarıda, küçük avludaydı. Tanrı kutsal su kuyularının etrafında kısa bir danstan sonra merdivene yöneldi. İşte o anda rahiplerden biri tökezledi. O dengesini bulmaya çalışırken, arkasındaki rahip de topaç gibi dönüp düşüverdi. Boşta kalan heykel anıtsal merdivene kendini bıraktı adeta, taş kesilmiş kalabalığın gözü önünde sıçrayarak basamakları indi.

Bir savaşçı olmasına, bir Part olmasına rağmen Pattig göz yaşlarını tutamadı. Yüreğini sıkıştıran şey, bunun uğursuzluk işareti olması değildi. Onun derdi başkaydı, sevgisi, şevki kırılmıştı. Nabu'ya inanmak istemişti, bütün haşmetiyle tahtında duran, asla yanılmayan, imparatorlukların çöküşüne gülen, felaketlere aldırmayan bu yaşı belirsiz tanrıyı her hafta görmeden edemez olmuştu. Birdenbire bu düşmek de nereden çıkmıştı şimdi!

Ama aklına gelen bir şey üzüntüsünü böldü. Dramın yaşandığı yerde diz üstü çökünce, iki mermer taşın arasına sıkıştırılmış asa ucunu eliyle koymuş gibi buluverdi. Yerinden çıkarıp inceledi. Üstten bilerek kesilmiş olduğuna hiç şüphe yoktu. "Lanet olasıca Palmirali!" diye mırıldandı Pattig, Sittay'ın avluda dolaşması, birden durup asasını yere sokuşu, şöyle bir çevirip ayrık otu gibi çekip çıkarışı geldi gözünün önüne. Pattig doğruldu, gözleriyle etrafı tarayarak beyazlı adamı aradı. abası boşunaydı. "Lanet olasıca Palmirali!" diye homurdandı gene, içinden "katil", "tanrı katili" diye haykırmak, kızgın kalabalığı kâfirin peşine takmak geliyordu.

Ama rahipler, gereksiz bir özenle heykelin kırık parçalarını toparlamaya başlamışlardı bile. Omuzdan ayrılmamış bir kol parçasını, kulağa tutunmuş bir tutam sakalı sözgelimi. Pattig'in öfkesi, yerini mütevekkil bir hüzne bıraktı. Böyle bir manzaraya çanak tuttuğu için Nabu'ya neredeyse kızacaktı. Böylece uzaklaştı, şafak sökene dek tapınağın etrafındaki yollarda dolaşacaktı. Ayakları onu kendiliğinden oval havuza giden yola götürdü. Hâlâ buğulu olan gözleriyle, lanetli adamın durduğu yere baktı.

Sittay oradaydı. Aynı taşın üstünde. Sanki hiç kıpırdamamıştı. Başından sandallarına dek bembeyazdı. Epey kısalmış asasının topuzuyla oynayıp duruyordu. Pattig karşısına dikilip tuniğinden yakalayarak sarstı onu.

“Lanet olsun sana, Palmiralı! Neden yaptın bunu?”

Adam ne şaşırıldı, ne kaygılandı, kurtulmaya da çalışmadı. Konuşması sakın ve kendinden emindi.

“Eğer rahiplerine Nabu yol gösteriyorsa, demek ki ayaklarını da o dolaştırmış. Her yerde hazır ve nazır olsa, asamın orada kırıldığını bilmez miydi?”

“Ne istiyorsun Tanrı Nabu’dan? Başına bir bela mı sardı? Hasta oğlunu mu iyileştirmede?”

“Şu oymalı odundan ne isteyeyim? O ne bela verebilir, ne iyileştirebilir. Kendine hayrı yokken sana ya da bana ne yapsın Nabu?”

“Günaha giriyorsun. Tanrıya saygın yok mu senin?”

“Benim taptığım tanrı düşmez, kırılmaz, ne asamdan korkar ne alaylarımdan. Seninki gibi coşkulu müminlere bir tek o layıktır.”

“Adı ne?”

“Varlıklara ve nesnelere isimlerini o verir.”

“Onun uğruna mı kırdın heykeli?”

“Hayır, senin uğruna Ekbatanalı. Sen ki gerçekliğin peşindesin, hâlâ Nabu’nun ağzından mı duyacağını sanırsın onu?”

Pattig adamı bıraktı, dalgın bir edayla havuzun kenarına oturdu. Pes etmişti bile. Sittay yanına gitti, elini başına koydu. Bu sahiplenici hareketini sözleriyle tamamladı:

“Gerçek, istekleri bitmeyen bir sevgilidir Pattig, en ufak bir sadakatsizliği affetmez, yalnız ona kulluk edilir, hayatının her anı ona aittir. Sen sahiden gerçeği mi arıyorsun?”

“Sadece onu!”

“Uğruna her şeyi terk edebilecek kadar istiyorsun?”

“Her şeyi.”

“Peki yarın sana da bir putu kır, deseler, yapar mısın?”

Pattig sıçradı, çark etti.

“Nabu’ya niye kızayım? Bu tapmakta beni kardeş bildiler,

şaraplarını, etlerini paylaştılar. Ve bazen, bu havuzun kenarında bana kucak açan kadınlar oldu.”

“Bugünden itibaren şarap içmeyeceksin, et yemeyeceksin, hiçbir kadına yaklaşmayacaksın!”

“Hiçbir kadına mı? Köyüm Mardinu’da bıraktığım bir kırım var!”

Bu bir yakarıydı, Pattig’in kafası karışmıştı. Ama Sittay gözünün yaşına bakmadı:

“Onu terk edeceksin.”

“Doğurmasına birkaç hafta kaldı. İlk çocuğumu görmeye can atıyorum! Baba dediğin onları yüz üstü bırakır mı?”

“Pattig, eğer sahiden aradığın gerçeklikse, onu bir kadının kollarında ya da yeni doğmuş bir bebeğin viyaklamalarında bulamazsın. Söyledim sana, gerçeklik tamahkârdır; onu hâlâ istiyor musun, yoksa vazgeçtin mi?”

* * *

Maryam, yokuş yukarı kocasının yoluna koşup soluk soluğa boynuna atıldığı zaman Pattig’in onu iki eliyle, soğuk bir tavırla itmesini, yanındaki yabancıнын önünde kucaklaşmak ayıp olur, diye düşündüğüne yordu.

Gene de biraz alınmıştı. Ama belli etmedi ve yolun tozunu atsınlar diye iki adama su ve havlu getirtti. Kendi de usulca bir örtünün altına sığındı. Bir saat sonra tekrar ortaya çıkıp, taraçada dört dörtlük bir sofraya hazırlattı. Maryam yemekten önce içilmek üzere, Mardinu’nun en iyi şarabıyla dolu iki kupayla yürürken, bir hizmetkâr da tepeleme tabak, güveç dolu koca bir bakır tepsiyle peşinden geliyordu. Bütün dikkatini alçak sesle konuşan beyazlı adama vermiş olan Pattig, onların geldiğini duymadı.

Maryam yemekleri sehpaye dizerken gürültü etmemesini işaret etti hizmetkâra. İki tabak birbirine çarparsa hemen yüzü buruşuyordu; ama hemen sonra Pattig’in bayıldığı mezeleri, bir damla balla süslenmiş katı yumurta sarılarını, hurma pürelili sülünleri görünce rahatladı. Erkeğinin Ktesifon’a gittiği günler, kendisi birbirinden lezzetli yemekler hazırlamakla uğraşırdı.